ומשני להכי כתבה כו': **מתני' אלא על תביעה ממון בפקדון.** שאילו העידוהו היו מחייבין אותו ממון אבל זה אם העידוהו לא היה מחויב שהיה יכול לומר מוחזקי בי: **משביע אני עליכם.** כולה מתני' מפרש בגמרא: **גמ' ויש לו.** שיש ממון עליו: **והוא עד.** שהיה עד באותה שעה: **פטיעא.** דאי לא עדים ביניהן מאי איצטריך למיתני במתניתין פטורין: **לא לריכא דקאי עלייהו.** שעומד בלא עדיו: **מהו דתימא.** ודאי להנך דקיימי גביה קאמר והרי ייחד עדיו קמ"ל: **פגיע נמי הכי.** דאף על גב דגנייהו קאי פטורין: **ראה סיעה של בני אדם ועדיו ביניהן.** ע"כ בדקאי גנייהו קאמר מדקאמר סיפא כו' אפי' כל העומדין כאן ת"ל והוא עד: **הרי ייחד עדיו.** דכיון דאמר עומדין כאן אותן העומדין אצלו ייחד וחייבין ואי לא פרש הכי בהדיא תנא ברישא פטורין: **אם לוא יגיד.** כתיב אצא למדרש ביה לו לא: **מתני' מזוה אני עליכם.** בגמרא מפרש: **באל"ף דל"ת.** שם הכתוב באל"ף דל"ת: **ביו"ד ה".** שם הכתוב ארבע אותיות הכתוב ביו"ד ה"י: **המקלל בכולן.** מבארך את השם באחד מהם כגון יכה פלוני את פלוני שזה הוא מיזוז כשמקלל שם בשם: **חייב. מיתה: המקלל עצמו כו'.** מפרש בגמרא [לו.]: **יככה ה' אלהים** (ב) **וכן יככה אלהים** גרס במתני' וכן כתוב ונקוד בסדר משנה מוגהת ולווקנית: **זו היא אלה.** אם אמר לעדים אחד מן המקראות שבקללות יככה השם בשחפת וגו' אם לא תעידוני וכן (ג) יככה השם כגון שהיה אחד קורא קללות שבתורה ואמר לעדים כן (ד) יככה אם לא תעידוני זו היא אלה דהא כתיב בהם (ה) בכל אלות הברית: **אל יבך.** אם תעידוני או יברכך אם תעידוני (ו) וכפר: **ר' מאיר מחייב.** (ז) מקלל לאו אתה שומע הן אל יכבה אם תעידוני ואם לא תעידוני יבך: **גמ' בלוואה האמורה בתורה.** אלה (ח) המצות (ט) כתב בפרשת נדריס (ויקרא ה:) **כובלכם.** לשון אסירה בכבלי ברזל (תהלים קמט:) **אוסרכם אני בשבועה.** מזכיר את השם באחד מכל הלשונות הללו: במי

או שהיה אחד מהן קרוב **או** פסול הרי **אלו פטורין.** אף על גב דכבר שמענו דאין נוהגת אלא בראוין להעיד איצטריך למיתני הכא דאפי' אם יש שלשה עדים והשנים כשרים פטורין דעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה. מתוספות ה"ר משה: **באלף** דלת ביוד ה"י. אע"ג דהסוגה את השם באותיותיו אין לו אלא כו' (ב) שאת כיון שאינו מתכוין לשם מותר.

גם זה מתוספות רבינו משה:

(ג) **בפר"ח** (ו) גרס א"ל מן השם אינו נמחק ותימה דמאי שנא מג"ב מצבאות וש"ד משדי דנמחקין לפי שאין שם בפני עצמו ושמא משום דשם המיוחד הוא יש להחמיר בו יותר: (ד) **ה"ג** אין הלכה כרבי יוסי ואיצטריך דלא תימא נימוקו עמו וכן [גרסו] ר"ח:

בתחילה

להכי כתבה רחמנא לעדות גבי שבועת ביטוי וגבי טומאת מקדש וקדשיו (ה) דבכולן נאמר בהן ונעלם וכאן לא נאמר בהן ונעלם לחייב על המזיד כשונג: **מתני'** (א) משביע אני עליכם אם לא תבואו ותעידוני שאמר איש פלוני ליתן לי מאתים זוז ולא נתן הרי אלו פטורים שאין חייבין אלא על תביעת ממון בפקדון (ב) משביע אני עליכם כשתדעו לי עדות שתבואו ותעידוני הרי אלו פטורים מפני (ג) שקדמה שבועה לעדות (ד) עמד בבית הכנסת ואמר משביע אני עליכם שאם אתם יודעין לי עדות שתבואו ותעידוני הרי אלו פטורין (ה) (עד שיהא מתכוין להם) אמר לשנים משביע אני עליכם איש פלוני ופלוני שאם אתם יודעין לי עדות שתבואו ותעידוני שבועה שאין אנו יודעין לך עדות והם יודעין לו עדות עד מפי עד או שהיה אחד מהן קרוב או פסול (ו) הרי אלו פטורין (ז) שלח ביד עבדו או שאמר להן הנתבע משביע אני עליכם שאם אתם יודעין לו עדות שתבואו ותעידוני שאמר איש פלוני ליתן לי מאתים זוז ולא נתן יכול יהו חייבין ת"ל (ח) תחטא תחטא לגזירה שוה נאמר כאן תחטא ונאמר להלן תחטא מה להלן בתביעת ממון ויש לו אף כאן בתביעת ממון ויש לו: משביע אני עליכם כשתדעו לי עדות כו': ת"ר משביע אני עליכם כשתדעו לי עדות שתבואו ותעידוני יכול יהו חייבין ת"ל (ט) ושמעה קול אלה והוא עד או ראה או ידע מי שקדמה עדות לשבועה ולא שקדמה שבועה לעדות: עמד בבית הכנסת ואמר משביעני עליכם: אמר שמואל (י) אפילו עדיו ביניהן פשיטא לא צריכא דקאי עילויהו מהו דתימא כמאן דאמר להו דמי קמ"ל תניא נמי הכי (יא) (יב) ראה סיעה של בני אדם עומדין ועדיו ביניהן ואמר להן משביעני עליכם אם אתם יודעין לי עדות שתבואו ותעידוני יכול יהו חייבין ת"ל והוא עד והרי לא ייחד עדיו יכול אפילו אמר כל העומדין כאן תלמוד לומר והוא עד והרי ייחד עדיו: אמר לשנים משביע אני עליכם: ת"ר אמר לשנים משביע אני עליכם פלוני ופלוני אם אתם יודעין לי עדות שתבואו ותעידוני והן יודעין לו עדות עד מפי עד או שהיה אחד מהן קרוב או פסול יכול יהו חייבין ת"ל (יב) אם לא יגיד ונשא עונו בראוין להגדה הכתוב מדבר: שלח ביד עבדו וכו': ת"ר שלח ביד עבדו או שאמר להן הנתבע משביעני עליכם שאם אתם יודעין לו עדות שתבואו ותעידוהו יכול יהו חייבין ת"ל אם לא יגיד ונשא עונו מאי תלמודא אמר ר"א אם לוא יגיד כתיב אם לו לא יגיד ונשא עונו ואם לאחר לא יגיד פטור: **מתני'** (יג) משביעני (אני) עליכם מצוה אני עליכם אוסרכם אני הרי אלו חייבין בשמים ובארץ הרי אלו פטורין באלף דלת ביוד הי בשדי בצבאות בחנון ורחום בארך אפים ברב חסד ובכל הכנויין הרי אלו חייבין המקלל בכולן חייב דברי ר"מ וחכמים (יד) פוטרין המקלל אביו ואמו בכולן חייב דברי ר"מ וחכמים (טו) פוטרין המקלל (טז) עצמו וחבירו בכולן עובר בלא תעשה (יז) יככה ה' (א) אלהים וכן **גמ'** משביעני עליכם מאי קאמר אמר רב יהודה הכי קאמר משביע אני עליכם בשבועה האמורה בתורה מצוה אני עליכם בצוואה האמורה בתורה אוסרכם אני באיסור האמור בתורה אמר ליה אביי אלא הא דתני רבי חייא כובלכם אני הרי אלו חייבין כובל באורייתא מי כתיב אלא אמר אביי ה"ק (יח) משביע אני עליכם בשבועה מצוה אני עליכם בשבועה אוסרכם אני בשבועה כובלכם אני בשבועה: באלף דלת ביוד הי בשדי בצבאות בחנון ורחום בארך אפים ברב חסד: למימרא דחנון ורחום שמות נינהו ורמינהי יש שמות שנמחקין ויש שמות שאין נמחקין (יט) אלו הן שמות שאין נמחקין כגון אל [ב] אלהיך אלהים אלהיכם אהיה אשר אהיה אלף דלת ויוד הי שדי צבאות הרי אלו אין נמחקין (כ) אבל הגדול הגבור הנורא האדיר והחזק והאמיץ העזוז חנון ורחום ארך אפים ורב חסד הרי אלו נמחקין אמר אביי (כא) מתניתין במי שהוא חנון במי

(א) [נעיל כה: לא: כריתות ט.], (ב) [ירושלמי ל"ג], (ג) [נעיל לא:], (ד) [שם לג:], (ה) [ערכין יח.], (ו) [מנחדרין סו.], (ז) [ל"ל יככם וכן הוא בפיקקא דלקמן ל. ומפורש בר"ש שם ד"ה ויפיע וקאמר כו' וכן יככם ובד"ה אמר ליה כו' יככם כו' ע"ש מוכח להדיא דל"ל יככם וצ"ע בתוי"ט ורש"ל ע"ש בתוי"ט ד"ה יכבה), (ח) [ל"ל יטו], (ט) [וכן. רש"ל], (י) [נדרים כטו.], (כ) [ל"ל וכפרו. רש"ל], (ל) [ל"ל דכתיב. רש"ל], (מ) [מנחדרין ל.], (נ) [ריף לע"ג, (ס) [ל"ז ריף לע"ב],

תורה אור השלם

1. וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה הִוא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם לוֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ: ויקרא ה א
2. נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל בַּיְיָ וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ בְתְשׂוּמַת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת עֲמִיתוֹ: ויקרא ה כא
3. יַכְּכָה יְיָ בְּשִׁחְפָּת וּבְקַדַּחַת וּבְדַלֶּקֶת וּבְחַרְחֻר וּבַחֶרֶב וּבְשִׁדָּפוֹן וּבִיְרָקוֹן וּרְדָפוּךָ עַד אָבְדֶךָ: דברים כח כב

הגהות הב"ח

(א) במשנה יככה ה' וכן יככם אלהים: (ב) רש"י ד"ה יככה ה' וכן יככם אלהים גרסי' כ"ל: (ג) ד"ה זו היא וכו' וכן יככם השם וכו' וכן יככם אם לא: (ד) ד"ה רבי מאיר מחייב דמכלל וכו' אל יככם וכו' יככם הם"ד: (ה) ד"ה בלוואה האמורה בתורה אלה החקים אשר צוה ה' אלה המצות: (ו) תוס' ד"ה בפר"ח. נ"ב עיין בע"ז קף י"ח ע"א בתוס' ד"ה הוגה השם [וכ"כ הגרע"א]:

הגהות הגר"א

[א] במשנה אלקים. נמחק: [ב] גמ' שאין נמחקין כגון אל אלוה כל"ל (ועמ"ש רבינו ביו"ד סימן רע"ו ס"ק י"ט):

רבינו חננאל

להכי כתב רחמנא לעדות גבי שבועת ביטוי וגבי טומאת מקדש וקדשיו דבכולהו כתיב ונעלם ובעדות לא כתיב ונעלם ללמד שחייב המזיד כשונג: **מתני'** משביע אני עליכם שתעידו לי שאמר איש פלוני ליתן לי מאתים זוז ולא נתן. וכפרו פטורין. דליף מה תחטא תחטא מפקדון. מה פקדון הבינא ממון (כלו) [ויש לו] אף בעדות תבינא ממון ויש לו עליו ממון של חובא. משביע אני עליכם כשתדעו לי עדות תעידו לי. וידעו לו עדות אח"כ. וכפרו בהן פטורין. שנאמר ושמעה קול אלה והוא עד. כלומר מקודם האלה. בעינן שקדמה עדות לאלה ולא שקדמה האלה לעדות. עמד בבית הכנסת ואמר משביע אני עליכם כו' עד פטורין. וכן אם יודעין לו עדות עד מפי עד. או שהיו קרובין או פסולין פטורין: ת"ר עמד בבית הכנסת ואמר משביעני עליכם שתבואו ותעידו לי יכול יהו חייבין. ת"ל ושמעה קול אלה והוא עד. עד שיהא מתכוין להם פי' והוא מתכוין לעד אמר שמואל ואפילו עדים ביניהן. וחזי להו ודעתיה עילויהו. מהו דתימא כמה דמתכוין ואמר להו דמי קמ"ל. תניא נמי הכי ראה סיעה של בני אדם ועדיו ביניהן כו' עד יכול אפי' אמר כל העומדין כאן. ת"ל והוא עד וכיון שאומר

(ט) אולי דל"ל המתן כמו שהוא נכריתא לפניו.

מוסף רש"י

דבכולן נאמר בהן ונעלם. כל הכתובין נקרבן עולה ויורד, שבועת בטוי וטומאת מקדש וקדשיו, נאמר ונעלם, וכאן. בשבועת עדות, לא נאמר ונעלם (לעיל כה: לא: וכנ"ל בריתות ט.). שלח ביד עבדו. המוצע השמיען ביד עבדו (לעיל לא:). שאם אתם יודעין לו עדות. לנעל דינו (שם). יכול יהו חייבין. העדים קרבן שבועת העדות אם לא המידוהו (ערכין יח.). והרי לא ייחד עדיו. שהרי השביע את כולן (שם, ועי"ש בירושא אחרת בגמ'). אם לוא יגיד כתיב. שכתוב מלא למדרש אם לו לא יגיד ונשא עונו, שמשמע שהוא מוצעה (לעיל לב.).

רבינו חננאל (המשך)

כל העומדין כאן יחיד עדיו וחייבין. אמר לשנים [כו'] שאם אתם יודעין לי עדות שתבואו ותעידוני. והן יודעין לו עדות עד מפי עד. יכול יהו חייבין. ת"ל אם לא יגיד ונשא עונו בראוין להגיד הכתוב מדבר: **מתני'** שלח ביד עבדו או שאמר להן הנתבע משביע אני עליכם כו' הרי אלו פטורין עד שישמעו מפי התובע. ופרשה ר' אלעזר מדכתיב אם לוא יגיד כלומר אם לו לא יגיד ונשא עונו. הא לאחר אם לא יגיד

ע"ג א מיי' פ"י מהלכות שבועות הלכה כ:
עד ב מיי' שם פ"ש הלכה ח:
עה ג מיי' שם הל' ז:
עו ד מיי' שם הלכה ט:
עז ה מיי' שם פרק י הלכה ה:
עח ו מיי' שם פרק ט הלכה ז:
עט ז ח מיי' שם הל' ט:
פ ט מיי' שם הלכה יא וס"ג שם הלכה ב ג:
פא י מיי' פ"ב מהלכות עבודת כוכבים הלכה ז:
פב כ מיי' פ"ה מהל' ממרים הלכה ג סמג לאוין רטו עוד עז"ע יו"ד סימן רמא סעיף ה:
פג ל מיי' פכ"ו מהל' סנהדרין הלכה ג סמג מו"מ סימן כז סעיף ה:
פד מ מיי' שם הלכה ד עוש"ע שם סעיף ב:
פה ג מיי' פ"ע מהלכות שבועות הל' יא:
פו ס מיי' פ"ו מהלכות יסודי התורה הלכה ב סמג לאוין ג עוד וס"ע יו"ד סימן רפו סעיף ה:
פז ע מיי' שם הל' ה:
פח פ מיי' פ"ג מהל' שבועות הלכה ג והלכה ג:

באחרונה שביחנו. שנכולן לא כתב אם אחדל אלא באחרונה דכתיב האוסיף לצאת למלחמה עם בני בנימין אחי אם אחדל: **דקטלא** חד משיתא בעלמא כו'. בהוצאת למלחמת הרשות קאמר: (מ) **מה** כאן שבועה. תימה ותיפוק ליה משבועת הפקדון מג"ש דתחטוא וכ"ת דעיקר דאיצטריך למילף מה כאן בשם כו' אכתי לקמן דפריך לרבנן אלה דשבועה היא מנ"ל ליגמר מפקדון:

והוא

כמי שהוא חנון. ולאו דחנון שם הוא אלא בשם מי שהוא חנון: **כתב אלף למד מאלהים.** שהתחיל לכתוב אלהים וכתב אלף למד אין נמחקין ואע"פ שלא גמר את השם שהרי ג' אותיות הללו שם לעצמו: **חוץ מזה כו'.** למלאך הממוני קרא אדון שכך (ד) בתלו לפניו מיכאל (ד) בתמלעו גבריאל מימינו רפאל משמאלו: **אף זה קדש.** דכתיב לעיל מינה וירא אליו יי' והדר כתיב והנה אנשים ואמר להקב"ה אל נא תעבור מעל עבדך המתן לי כאן עד שאכנים האורחין: **מי שיש בידו כו'.** וה"ק ויאמר לוט אליהם בתחילה אל נא יהי כן וחזר כלפי השם ואמר לו אדוני הנה נא מצא עבדך: **בנבות.** כתיב (מלכים ג כא) בכרם נבות אלהים: **במיכה.** כגון (שופטים יז) לו בית אלהים וכגון (שם) (כ)הקדש הקדשתי [את] הכסף לה' מידי לבני וגו' (מ) הרי הוא אסור עלי להקדש (ג)(גמורים שהן) לשם עד שאתנו מידי לבני לעשות פסל ומסכה וכן (שם יח) נכח ה' דרככם אלפי שמיכה אמר: **אלף למד חול.** כגון (שם יז) לו בית אלהים (שם יח) את אלהי אשר עשיתי לקחתם: **שמות האמורין בנבות.** וישאלו בני ישראל בה' (שם כ): **וכי מבטיח.** שיגליחו ואינו עושה: **הס לא ביחנו.** הס לא שאלו אלא (ו)(מ)האלך ולא אמרו התמנהו בידי: **באחרונה שביחנו.** גאורים ותומים כי ממר אתנו בידך הסכימו לדבריהם: **ומאחיס לנוטרים כו'.** לרבנן הניחם ויעסקו בתורה אחד משאר שבטים: **הנה מעטו.** חול שהיה נבעת מתשמדאי כדאמר במסכת גיטין (דף סח:): **דקטלא חד משיתא.** בתגריא דעבודת המלך: **כל מלכיא האמורים בדניאל.** כל מקום שנאמר שם מלך: **חוץ מזה.** מלך מלכיא דאילו לנבוכד נצר לא הוה קרי ליה דניאל מלך מלכיא אלא ה"ק אנת מלכא נבוכדנצר מלך מלכיא דהוא אלהא דשמיא מלכות חסנא יהב לך: **והלא כבר נאמר בשבועה האלה.** מהכא משמע תיהוי נאלה ולשבועה ותו לא הוה ליה למיכתב אלא יתן ה' את ירכך נופלת: **מה** (ו)**להלן בשם.** דכתיב ויתן ה' וגו': **בשבע.** שבועת ה' תהיה וגו' (שמות כב): [**ולא בשבע**]. לא תשבעו [בשמי] לשקר (ויקרא יט): **קלל.** יתן ה' אותך לאלה: **לא תקלל.** בין קללת השם בין קללת חבירו לא תקלל חברך (שם): **מה בשבע בשם כו'.** ובריתא רבי חייא ותנינתין רבנן: **ג"ש.** דנאמר כאן אלה ונאמר להלן אלה: (ו) **בשבועה היא מנא להו.** ושמעה קול אלה מנא להו דבשבועה משתעי: **נפקא להו מדתניא.** מגופיה דמשמעות דקרא הכי משמע: **וכן הוא אומר.** אלמא אלה היא שבועה כו'. ופרכינן התם שבועת האלה כתיב שבועה שהיא בקללה אבל שבועה שאינה בקללה לא משתמע מהכא:

ה"ג

במי שהוא רחום קאמר א"ל רבא אי הכי בשמים ובארץ נמי במי שהשמים והארץ שלו קאמר הכי השתא התם כיון דליכא מידי אחרינא דאיקרי רחום וחנון ודאי במי שהוא חנון ודאי במי שהוא רחום קאמר הכא [א]כיון דאיכא שמים וארץ בשמים ובארץ קאמר ת"ר [ב]כתב אלף למד מאלהים יה מיי' ה"ז אינו נמחק [ג]שין דלת משדי (ד) אלף דלת מאדני צדי בית מצבאות ה"ז נמחק [ד]רבי יוסי אומר צבאות כולו נמחק שלא נקרא צבאות אלא על שם ישראל שנאמר [ו]והוצאתי את צבאותי את עמי בני ישראל מארץ מצרים אמר שמואל אין הלכה כרבי יוסי ת"ר כל הטפל לשם בין מלפניו ובין מלאחריו ה"ז נמחק [ז]לפניו כיצד ליי' ל' נמחק ביי' ב' נמחק ויי' ו' נמחק מיי' מ' נמחק [ח]שיי' ש' נמחק הייי' ה' נמחק כיי' כ' נמחק לאחריו כיצד אלהינו נ"ו נמחק אלהיהם ה"ם נמחק אלהיכם כ"ם נמחק אחרים אומרים [ט]לאחריו אינו נמחק שכבר קדשו השם אמר רב הונא הלכה כאחרים (אברהם דלטיא לנבות בגבעת בנימן שלמה דניאל סימן) [י]כל שמות האמורים בתורה באברהם קדש חוץ מזה שהוא חול שנאמר ויאמר [יא](ג) יי' אם נא מצאתי חן בעיניך חנינא בן אחי רבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה משום רבי אלעזר המודעי אמרו [יב]אף זה קדש כמאן אזלא הא [יג]דאמר רב יהודה אמר רב [יד]גדולה הכנסת אורחין יותר מהקבלת פני שכינה כמאן כאותו הזוג [טו]כל שמות האמורים בלוט חול חוץ מזה שהוא קדש שנאמר [יז]ויאמר לוט אליהם אל נא אדני הנה נא מצא עבדך חן בעיניך וגו' מי שיש בידו להמית ולהחיות זה הקדוש ברוך הוא [יח]כל שמות האמורים בנבות קדש [יט]במיכה חול ר"א אומר בנבות קדש במיכה יש מהן חול ויש מהן קדש אלף למד חול יוד הי קדש חוץ מזה שאלף למד והוא קדש [כ]כל ימי היות בית האלהים בשילה כל שמות האמורים בגבעת בנימין ר"א אומר חול רבי יהושע אומר [כא]קדש אמר לו ר"א וכי מבטיח ואינו עושה אמר לו ר' יהושע מה שהבטיח עשה [כב]והם לא ביחנו אם לנצוח אם לנצוח באחרונה שביחנו הסכימו על ידן שנאמר [כג]ופנחס בן אלעזר בן אהרן (כד) (הכהן) עומד לפניו בימים ההם לאמר האוסיף עוד לצאת למלחמה עם [בני] בנימין אחי אם אחדל וגו' [כה]כל שלמה האמורין בשה"ש קדש שיר למי שהשלום שלו חוץ מזה [כו]כרמי שלי לפני האלף לך שלמה שלמה לדידיה ומאתים לנוטרים את פריו רבנן וי"א אף זה חול [כז]הנה מטתו שלשלמה [כח]ששים אף זה ולא מיבעי האיך אלא הא דאמר שמואל מלכותא דקטלא חד משיתא בעלמא לא מיענשא שנאמר כרמי שלי לפני האלף לך שלמה למלכותא דרקיעא ומאתים לנוטרים את פריו למלכותא דארעא שמואל לא כת"ק ולא כי"א אלא ה"ק וי"א זה קדש וזה הוא חול דמטתו ושמואל דאמר כי"א [כט]כל מלכיא האמורים בדניאל חול חוץ מזה שהוא קדש [ל]אנת מלכא [מלך] מלכיא די אלה שמיא מלכותא חסנא ותקפא ויקרא יהב לך וי"א אף זה קדש שנאמר [לא]מרי חלמא לשנאך ופשרה לערך למאן קאמר אי סלקא דעתך לנבוכד נצר קאמר ליה שנאותיה מאי נינהו ישראל מילט קא לייט להו לישראל ת"ק סבר שונאי ישראל איכא שונאי עובדי כוכבים ליכא: ובכל כנויין הרי אלו חייבין כו': ורמינהי [לב]יתן ה' אותך לאלה ולשבועה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה לפי שנא' [לג]ושמעה קול אלה נאמר כאן אלה ונאמר להלן אלה [לד]מה להלן שבועה אף [לה]כאן שבועה מה [לו]להלן בשם אף [לז]כאן בשם אמר אביי לא קשיא הא רבי חנינא בר אידי הא רבנן דתניא רבי חנינא בר אידי אומר [לח]הואיל ואמרה תורה השבע ואל תשבע קלל ואל תקלל מה השבע בשם אף לא תשבע בשם מה קלל בשם אף לא תקלל בשם ורבנן אי גמירי גזירה שוה ניבעי שם המיוחד אי לא גמירי גזירה שוה אלה דשבועה היא מנא להו נפקא להו מדתניא אלה [לט]אין אלה אלא לשון שבועה וכן הוא אומר [מ]והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה התם שבועת האלה כתיב הכי קאמר אלה אין אלה אלא בשבועה וכן הוא אומר והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה

ומנין

חוץ מזה ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור וגו'. חנניה בן אחי ר' יהושע ור' אלעזר בן עזריה אומר' אף זה קדש. וקיימא לן כותייהו דאמר גדול הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה. שהניח השכינה ואמר אל נא תעבור מעל עבדך והלך להכניס אורחין: כל שמות האמורין בלוט כגון הנה נא אדני חול. חוץ מזה ויאמר לוט אליהם וגו' דכתיב ביה להחיות את נפשי. מי שיכול להמית ולהחיות: כל שמות האמורין בנבות קדש. במיכה חול. ר' אליעזר אומר כל האמורין בא"ל חול ב"ה קדש. חוץ מזה שאע"פ שאמור בא"ל שהוא קדש כל ימי היות בית האלהים בשילה: כל שמות האמורין בגבעת בנימין ר' אליעזר אומר חול. ר' יהושע אומר קדש. א"ל ר' אליעזר וכי הקדש מבטיח ואינו עושה. א"ל ר' יהושע אם הבטיח עשה. הן שלא ביחנו אם לנצח אם ליצחק. באחרונה שביחנו הסכימו כו': כל שלמה האמור בשיר השירים קדש למי שהשלום שלו. חוץ מזו האלף לך שלמה לדידיה ומאתים לנוטרים את פריו רבנן. וי"א אף זה חול הנה מטתו שלשלמה. אלא הא דאמר שמואל כל מלכותא דקטלא חד משיתא לא מיענשא דכתיב האלף לך שלמה מלכותא דרקיע. ומאתים לנוטרים את פריו מלכותא דארעא. כמאן לא כתנא קמא ולא כיש אומרים. אלא אימא וי"א אף זה האלף לך שלמה קדש. הנה מטתו שלשלמה חול. ושמואל דאמר כי"א: כל מלכיא האמורין בדניאל חול חוץ מזה שהוא קדש אנת מלכא מלך מלכיא די אלה שמיא וגו'. וי"א אף זה קדש מרי חלמא לשנאך דשנואתיה דנבוכדנצר מאי נינהו ישראל ודניאל לייט להו לישראל אלא לסנוותיה דהקב"ה: (וכן) [תנן] המשביע בכל הכנויין חייב ורמינן עלה הא דתניא יתן ה' אותך לאלה ולשבועה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה. לפי שנאמר ושמעה קול אלה. מה אלה האמורה בסוטה שבועה בשם. אף אלה האמורה בעדות שבועה בשם המיוחד ג) דתניא ר' חנינא בר אידי דבעי שבועה בשם המיוחד. דתניא ר' חנינא בר אידי [אומר] נאמר השבע והשביע הכהן את האשה ונאמר לא תשבעו בשמי לשקר. נאמר קלל ואלה יעמדו על הקללה בהר עיבל וי"א ושמעה קול אלה. וי"א יתן ה' אותך לאלה ולשבועה. ונאמר אלהים לא תקלל. מה השבע בשם אף לא תשבע בשם ומה קלל בשם אף לא תקלל בשם. ורבנן דמתניתין אי גמירי אלה אלה בג"ש. ליבעו שם המיוחד אמאי ג) בכל הכנויים. ואי לא גמירי ג"ש. אלה דהיא שבועה מנא להו. נפקא להו מדתניא אלה. אין אלה אלא לשון שבועה. וכן הוא אומר והשביע הכהן את האשה וגו'.

ט) [מס' פורפרים פ"ד], י) [פורפרים פ"ד הלכה ז ע"ב אמות דר"ע פל"ד], יא) שבת קכז. ד) [ויומא עב:], יב) [מלת שמים נראה כמיותר ונע"ב ליתא], יג) [ל"ל כאן], יד) [ל"ל להלן], טו) [קמן לח:], טז) [שיר ע"ז], יז) [ויומא לז.], יח) עי' רש"א בח"ש, יט) גמור שבועה כל"ל יענ"ך, כ) נדפו"י הגי' האלנה, כא) נדפו"י: כאן,

הגהות הב"ח

(א) נב' אל"ף דל"ת מאדני. נ"ב בירושלמי פ"ק דמגילה איתא דא"ה מאהיה א"ד מאדני ה"ז נמחק: (ב) שם ויאמר אדני אם נא מצאתי: (ג) שם כן אלעזר בן אהרן עומד כל"ל ותיבת הכהן נמחק: (ד) רש"י ד"ה חוץ מזה וכו' מיכאל באמצע כל"ל ואות ו' נמחק: (ה) ד"ה נמיכה וכו' לבני וגו' הס"ד ואמ"ל מ"ה יו"ד ה"א קדש והכי קאמר הקדש הקדשתי הכסף וגו' הרי הוא אסור: (ו) ד"ה הס לא ביחנו וכו' אלא מי יעלה ולא אמרו: (ז) ד"ה אלה דבנבועה היא מנא להו ומעטה קול אלה דמשמע דבשבועה משמעי מנא להו הס"ד: (ח) תוד"ה אף כאן שבועה:

מוסף רש"י

שנאמר ויאמר אדני אם נא מצאתי כו'. לגדול שבהם אמר וקראם סולם לחוזים, ולגדול אמר אל נא תעבור וכיון שלא יעבור הוא יעמדו מחכיו עמו (בראשית יח ג). והם לא ביחנו. חורים ותומים לא פיכסו בשני ימים הראשונים עלו הבלילתו, אלא עלו אליו אם לנצח אם לנצח (יומא עג:). באחרונה שביחנו. פיכסו הסם כי ממר אתנו בידך (שם). מרי חלמך לשנאך. מרי אדוני קודם הוא, אלה עניינו להקב"ה ואמר אלוס זה יתקיים על שנאך זה (דניאל ד טז).

רבינו חננאל

דהא אשכחנן דאיקרי רחום ואיקרי חנון: תנו רבנן כל הטפל לשם בין מלפניו בין מלאחריו נמחק. ג) הה' ה"א נמחק. לאחריו כיצד אלהינו נ"ו נמחק. אלהיכם כ"ם נמחקים כו'. אחרים אומרים שלאחריו אינו נמחק שכבר קדשו השם. אמר רב הונא הלכה כאחרים: ת"ר כתב א"ד מאדני. אל מאלהים. יה מיהוה. אין נמחקין. ש"ד משדי. צ"ב מצבאות נמחקין. ר' יוסי אומר צבאות כולו נמחק. אמר שמואל אין הלכה כר' יוסי: כל שמות הכתובים באברהם קדש. כגון הנה נא הואלתי לדבר אל ה'. ויאמר אל נא יחר לה'.

ל) לפניו כיצד כו'. כ) אולי ל"ל ופרקינן הא דתמהי רבנן והא דתניא דבעי שבועה בשם המיוחד ר"ת כר אידי היא דתניא כו'. ג) נראה דל"ל אמאי דהתם שבע בכל הכנויים מייב.

ה"ג **מנין לעשות שבועה שאין עמה אלה כשבועה שיש עמה אלה** כך שנויה בת"כ[1]. ובמסכת סוטה מפרשה בפרק היה מביא את מנחתה (דף יח.) היכי דמי שבועה שיש עמה אלה שבועה שלא נטמאתי ואם נטמאת יבאו בך: **ושמעה אלה ושמעה קול.** מדהוה ליה למכתב ושמעה אלה שמעת מינה דהיא שבועה[2](כלו) שיש בה אלה וכתב קול אלה יתירא לדרשא אתא לאחייבה בא' משתי הקולות: **ויבא אותו באלה.** נזכוכדנצר את לדקיהו: **ארור בו נידוי בו שבועה בו קללה.** כל לשונות הללו הוא משמש וצריך לפרוש ממנו אם אמר אכם ארור בלשון נידוי ואם אמר אלה בלשון נידוי ואם אמר שבועה היא והמקלל את חבירו בלשון ארור הוא לה' קללה היא ומייב המקלל: **ודלמא ברכי עבד.** אבל ארור לאו לשון שבועה הוא: **אמן בו שבועה.** העונה אמן אחר שבועה כמוניא שבועה מפיו: **בו קבלת דברים.** האומר לחבירו על מנת שתקיים לי תנאי כך וכך ואמר אמן קבל דבריו[3] ומייב לקיים תנאו: **בו אמנת דברים.** ולאו לענות אמן על דבר תפלה ותחנה שהוא לשון מאמן הדברים שיהא רצון שיהא אמת כן: **ואמרה האשה אמן אמן.** דאי לאו כמוניא שבועה דמיא אמאי מבלבה אפילו מובטע מפי אחרים אין כאן שהרי לא אמרה כלום אחר שבועה ולא דמיא למשביעני עליכם שהם[4] כופרין אחר שבועה ועונין על דבריו אין אנו יודעין לך עדות: **לאו שבועה.** כדמפיים ואזיל שאמר אי לאו לאו תרי זימני או הן הן תרי זימני הרי היא כשבועה מאחר[5] שהמזיק דבריו: **אים אים כי יקלל.** מת"ל מאחר שעתיד לכתוב ונקב שם ה' מות יומת ליכתוב אים אים כי יקוב שם ונשא חטאו וימות: **על שם המיוחד.** בן ארבע אותיות דיו"ד ה"ו: **באזהרה.** אלהים לא תקלל (שמות כב) **בנקבו שם יומת כו'.** קרא יתירא הוא ותייהו עניין למקלל אביו [ואמו] שאינו חייב עד שיקללם בשם המיוחד: **ודברי הכל.** דלא תימא הואיל וקרא יתירא הוא לרבות תייהו עניין לרבות אף המקלל עצמו וחבירו אלא דוקא קאמר רבי מנחם לרבות מקלל אביו שהוא בשקילה כמבדרך את השם אבל בעצמו וחבירו דלאו בעצמא הוא לא תילף מהכא: **לא תקלל חרש.** ומרבינן מייתי בסנהדרין (דף סו.) כל שהוא בעמך: **ויתיב וקאמר מסייפין דדמנן.** רב כהנא היה שונה משנתנו כמות שהיא שנויה יכבה וכן יכבה: **אמר ליה.** רב יהודה כנה הפוך דבריך כנגד אחרים אמור יכהו וכן יכהה אלא תקללני: **ויתיב וקאמר גם אל יתלך לנגח.** את המקרא הזה היה דורש שנאמר בדואג בספר תהלים: **כנה.** ואמור יתלהו: **והא ליה לרבי מאיר כו'.** דתנן במסכת קדושין (דף סא.) ר"מ אומר כל תנאי שאינו כפול כתנאי דבני גד [ובני לאובן] אינו תנאי ואי לא כפליה לא אמרינן מכלל זה אתה שומע את זה: **והרי סוטה דאיסורא.** ופרכינן מינה לר"מ כו' דתנן[6] במסכת קדושין [שם.] **מדכתיב** [במדבר ה] אם לא שטית הנקי ופשיטא לן דלא הוצרכנו לברך את הסוטות ולא נאמר אלא לשמוע לאו מכלל הן קללה מכלל **ברכה אם שטית** לא תנקי אלמא לא בעינן כפילה ומשני ר' תנחום הנקי כתיב בלא יו"ד כמו חנקי וקאי אקרא דבתריה דכתיב ואת כי שטית למשמע הכי חנקי ממים המארירים האלה ואת כי שטית אלמא אי לא הנקי מכלל הן אתה שומע לאו לא אמרינן: **שתויי**

ה"ג **ומנין לעשות שבועה שאין עמה אלה כשבועה שיש עמה אלה** ושבועה שאין עמה אלה כשבועה שיש עמה אלה תלמוד לומר [1]**ושמעה קול אלה ושמעה אלה** ושמעה קול אמר רבי אבהו מנין לאלה שהיא שבועה שנאמר [2]**ויבא אתו באלה** וגו' וכתיב [3]**וגם במלך נבוכדנצר מרד אשר השביעו באלהים** תנא [4]**ארור בו נידוי בו קללה בו שבועה בו נידוי דכתיב** [4]**אורו מרוז אמר מלאך ה' אורו ארור יושביה** [5]**ואמר עולא בארבע מאה שיפורי שמתיה ברק למרוז בו קללה דכתיב** [5]**ואלה יעמדו על הקללה וכתיב** [6]**ארור האיש אשר יעשה פסל וגו' בו שבועה** [6]**דכתיב** [7]**וישבע יהושע בעת ההיא לאמר ארור האיש לפני ה' וגו' ודלמא תרתי עבד להו אשבעינהו ולייטיטנהו אלא מהכא** [8]**ואיש ישראל נגש ביום ההוא ויואל שאול את העם לאמר ארור האיש אשר יאכל וגו' וכתיב** [9]**ויהונתן לא שמע בהשביע אביו את העם ודלמא הכא נמי תרתי עבד להו אשבעינהו ולייטיטנהו מי כתיב וארור השתא דאתית להכי התם נמי לא כתיב וארור אמר רבי יוסי ברבי חנינא** [2]**אמן בו שבועה בו קבלת דברים בו האמנת דברים בו שבועה דכתיב** [10]**ואמרה האשה אמן אמן בו קבלת דברים דכתיב** [11]**ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם ואמר כל העם אמן בו האמנת דברים דכתיב** [12]**ויאמר ירמיה [הנביא] (אל חנניהו) אמן כן יעשה ה' יקם ה' את דבריך אמר רבי אלעזר** [3]**לאו שבועה** [7]**הן שבועה בשלמא לאו שבועה דכתיב** [13]**ולא יהיה עוד המים למבול וכתיב** [14]**כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי אלא הן שבועה מנא לן סברא הוא מדלאו שבועה הן נמי שבועה אמר רבא** [7]**והוא דאמר לאו לאו תרי זימני והוא דאמר הן הן תרי זימני דכתיב** [15]**ולא** [8]**יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד** (ט) **המים למבול ומדלאו תרי זימני הן נמי תרי זימני: המקלל בכולן חייב דברי ר"מ וחכמים פוטרין:** [7]**תנו רבנן** [16]**איש [איש] כי יקלל אלהיו ונשא חטאו מה ת"ל והלא כבר נאמר** [17]**ונקב שם ה' מות יומת יכול לא יהא חייב אלא על שם המיוחד בלבד מנין לרבות את הכינויין תלמוד לומר איש איש כי יקלל אלהיו וגו' מכל מקום דברי רבי מאיר וחכמים אומרים** [9]**על שם מיוחד במיתה ועל הכינויין באזהרה: והמקלל אביו ואמו וכו'.** [10]**מאן חכמים רבי מנחם בר יוסי דתניא רבי מנחם בר יוסי אומר** [17]**בנקבו שם יומת מה ת"ל שם לימד על** [8]**המקלל אביו ואמו שאינו חייב עד שיקללם בשם: והמקלל עצמו וחבירו כו'.** אמר רבי ינאי ודברי הכל עצמו דכתיב [18]**רק השמר לך ושמור נפשך מאד** (כ) [11]**כדרבי אבין אמר רבי אילעא דאמר כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה וחבירו דכתיב** [19]**לא תקלל חרש: יכך ה'** (ג) **אלהים וכן יכבה אלהים זו היא אלה הכתובה בתורה: יתיב רב כהנא קמיה דרב יהודה ויתיב וקאמר הא מתניתין כדתנן א"ל כנה יתיב ההוא מרבנן קמיה דרב כהנא ויתיב וקאמר** [20]**גם אל יתצך לנצח יחתך ויסחך מאהל ושרשך מארץ חיים סלה א"ל כנה תרתי למה לי מהו דתימא ה"מ מתניתין אבל בקראי אימא לא מכנינן קמ"ל: אל יכך ויברכך וייטיב לך רבי מאיר מחייב וחכמים פוטרין:** [11]**והא ליה לר"מ מכלל לאו אתה שומע הן איפוך כי אתא רבי יצחק תנא כדתנן אמר רב יוסף השתא דאנן תנן הכי וכי אתא רבי יצחק תני הכי ש"מ דוקא תנן אלא קשיא כי ליה בממונא אבל באיסורא אית ליה הרי סוטה דאיסורא הוא** [6]**ואמר ר' תנחום בר חכינאי** [21]**הנקי כתיב טעמא דכתיב הנקי הא לאו הכי מכלל לאו אתה שומע הן לא אמרינן אלא**

והוא דאמר לאו לאו. ולאו דשבועה ממש היא אלא יש להזהר וקלת יש עונש בדבר: **יכך** וכן **יכבה** זו **היא אלה** שנאמרה בתורה. תימה דלעיל לא גמרינן אלא שבועה שאין עמה אלה שהיא כשבועה שיש עמה אלה אבל אלה שאין עמה שבועה כיש עמה שבועה מנ"ל: **ועל** הכנויין **באזהרה.** וא"ת למ"ד בפרק ד' מיתות (סנהדרין דף סו.) אלהים לא תקלל קדש אים אים כי יקלל למה לי וי"ל דאיצטריך לכרת והא דאמרינן על הכנויין באזהרה למעוטי מיתה אתא ולא למעוטי כרת: **בנקבו** שם יומת מה ת"ל. תימה הא איצטריך לכדדרשינן בפ' ד' מיתות (שם דף סו.) דאינו חייב עד שיברך שם בשם: **ושמור** נפשך מאד. תימה בקללה ד"ה חייב ובחובל עצמו איכא פלוגתא (ב"ק לא:) חבלה נמי תיפוק ליה מהאי קרא או מוהשמרו מאד לנפשותיכם ועוד תימה בפרק ד' מיתות (סנהדרין דף סו.) דמיק לאשכוחי אזהרה למקלל אביו מנשיא ותרש ודיין ליגמר ממקלל עצמו וי"ל דאי לאו דאשכחתא אביו (ד) לא הוה גמרינן בעצמו מה אלא מצינו שאסור בחבירו (ה):

מקלל חבירו דכתיב **לא תקלל חרש.** ממרש ואביו אמי אלא אלא אם כאן להאריך וליכא למיפרך שכן משוגין כדפריך בפ' ד' מיתות (שם דף סו. ושם) על דיין ותרש ונשיא דאביו אינו משונה:

ה"ג

צה א מיי' פ"ז מהל' ת"ת הלכה ב ופ"י מהל' סנהדרין הלכה ג ופ"ב מהל' שבועות הלכה ב סמג לאוין רמ"ח טור יו"ד סימן שלד טוש"ע חו"מ סימן כז סעיף ל וגרא דף רפי':

צו ב מיי' פ"ב מהלכות שבועות הלכה ל סמג לאוין רמ"ח טוש"ע יו"ד סימן לו סעיף ב וסימן לז סעי' בן:

צז ג ד ה מיי' שם הל' ל ו סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לו סעיף ה:

צח ו מיי' פ"ב מהל' שבועות פוכנים הלכה ז:

ז [מיי' פ"ה מהל' ממרים הל' ל ב טוש"ע יו"ד סימן רמא סעי' ל]:

תורה אור השלם

1. ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה והוא עד או ראה או ידע אם לוא יגיד ונשא עונו: ויקרא ה א
2. ויקח מזרע המלוכה ויכרת אתו ברית ויבא אתו באלה ואת אילי הארץ לקח: יחזקאל יז יג
3. וגם במלך נבוכדנאצר מרד אשר השביעו באלהים ויקש את ערפו ויאמץ את לבבו משוב אל יי אלהי ישראל:
דברי הימים ב לו יג
4. אורו מרוז אמר מלאך יי ארו ארור יושביה כי לא באו לעזרת יי לעזרת יי בגבורים: שופטים יה כג
5. ואלה יעמדו על הקללה בהר עיבל ראובן גד ואשר וזבולן דן ונפתלי:
דברים כז יג
6. ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה תועבת יי מעשה ידי חרש ושם בסתר וענו כל העם ואמרו אמן:
דברים כז טו
7. וישבע יהושע בעת ההיא לאמר ארור האיש לפני יי אשר יקום ובנה את העיר הזאת את יריחו בבכרו יסדנה ובצעירו יציב דלתיה: יהושע ו כו
8. ואיש ישראל נגש ביום ההוא ויאל שאול את העם לאמר ארור האיש אשר יאכל לחם עד הערב ונקמתי מאיבי ולא טעם כל העם לחם:
שמואל א יד כד
9. ויונתן לא שמע בהשביע אביו את העם וישלח את קצה המטה אשר בידו ויטבל אותה ביערת הדבש וישב ידו אל פיו ותארנה עיניו:
שמואל א יד כו
10. ובאו המים המאררים האלה במעיך לצבות בטן ולנפל ירך ואמרה האשה אמן אמן: במדבר ה כב
11. ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם ואמר כל העם אמן: דברים כז כו
12. ויאמר ירמיה הנביא אמן כן יעשה יי יקם יי את דבריך אשר נבאת להשיב כלי בית יי וכל הגולה מבבל אל המקום הזה:
ירמיהו כח ו
13. וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל נפש חיה בכל בשר ולא יהיה עוד המים למבול לשחת כל בשר:
בראשית ט טו
14. כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבר מי נח עוד על הארץ כן נשבעתי מקצף עליך ומגער בך:
ישעיהו נד ט 15. והקמותי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ: בראשית ט יא 16. ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו: ויקרא כד טו 17. ונקב שם יי מות יומת רגום ירגמו בו כל העדה כגר באזרח בנקבו שם יומת:ויקרא כד טז 18. רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בניך: דברים ד ט 19. לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשול ויראת מאלהיך אני יי: ויקרא יט יד 20. גם אל יתצך לנצח יחתך ויסחך מאהל ושרשך מארץ חיים סלה: תהלים נב ז 21. והשביע אתה הכהן ואמר את האשה אם לא שכב איש אתך ואם לא שטית טמאה תחת אישך הנקי ממי המרים המאררים האלה: במדבר ה יט

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ וכתיב ולא יהיה עוד המים: (ב) שם וכדרבי אבין: (ג) שם בפיסקא יכבה ה' וכן יכבה אלהים כל"ל: (ד) תוס' ד"ה ושמור וכו' וי"ל דאי לאו דאשכחתא אביו דגמרינן מינה חבירו לא הוה גמרינן:

גליון הש"ס

גמ' דכתיב וישבע. וכן כי נשבעו ב"י לאמר ארור נותן אשה לנעמן (שופטים כא): רש"י ד"ה בו קבלת דברים ובו' וחייב לקיים תנאו. לא ידעתי הא ליכא חיוב לעשות התנאי אלא דאם לא יקיים התנאי בטל המעשה דאקבר ומתנה מתילה וכדומה. ובזה למאי צריך לאמן שיהיה קבלה ומה לזרך לקבלתו הא הנותן לא נתן רק ע"מ ואם לא יקיים התנאי ממילא בטל המתנה וצ"ע:

מוסף רש"י

מרוז. נבוכד מיסראל הוה ושמתיה מטום דלא אתי. שיפורא. שיפרות (מו"ק טז מכת"י). לאו לאו תרי זימני. לא תוסיף וגו' ולא תוסיף, כפל הדבר לשבועה (בראשית ח בא. ונראה שגורס בגירסת הרא"ש פ' כז). אלא על שם המיוחד. דהא כתיב ה' והייתו שם מיוחד, דכתיב (שמות ג) זה שמי לעולם (סנהדרין נו:). כי יקלל אלהיו. דהייתו כנוי דלאו שם המיוחד, ומסיק ליה מיתה ונוקב שם ה' מות יומת, וקאי נמי אכי יקלל אלהיו (שם). על שם מיוחד במיתה. דכתיב ונוקב שם ה' וגו' והאי ונשא חטאו לאו מיתה, אלא ונשא חטאו דכרת (שם). ועל הכינויין באזהרה. אלהים לא תקלל, אף על הכינויין מזהר ושם המיוחד נמי בהא אזהרה נפיק, דכל אלהים לשון ברכה, כמו (שמות ז) מתניך אלהים (שם). הנקי כתיב. כלא יו"ד, דמשמע הנקי אם לא שכב ומדרדש הכי עומאה תתא אישך תנקי (סוטה יד וכעי"ז קדושין סב:).

רבינו חננאל

א"ר אבהו מנין לאלה שהיא שבועה שנא' ויבא אותו באלה. ואומר וגם במלך נבוכדנצר מרד אשר השביעו באלהים. תניא ארור בו קללה דכתיב ואלה יעמדו על הקללה וגו' וכתיב ארור אשר יעשה פסל ומסכה. ארור בו נדרי שנאמר אורו מרוז אמר מלאך ה' וגו' איכא דאמרי מרוז גברא הוא. איכא דאמרי כוכבא הוה. דכתיב מן שמים נלחמו הכוכבים וגו' (מ"ק מ:). ואמר [עולא] בארבע מאה שיפורי שמתיה ברק למרוז. ארור בו השבועה שנא' וישבע יהושע בעת ההיא לאמר ארור האיש אשר וגו'. ולא אמרינן תרתי עבד בהו אשבעינהו ולייטיטנהו. מדלא כתיב וארור: א"ר יוסי בר' חנינא אמן בו שבועה דכתיב והשביע הכהן את האשה וגו' וכתיב ואמרה האשה אמן אמן. וקי"ל (לעיל כט:) העונה אמן אחר שבועה כמוציא שבועה מפיו דמי. אמן בו קבלת דברים שנאמר ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם ואמר כל העם אמן. אמן בו האמנת דברים שנאמר ויאמר ירמיה הנביא אמן כן יעשה ה' יקם ה' את דבריך: א"ר אלעזר לאו לאו תרי זימני שבועה היא. וכן הן הן תרי זימני שבועה היא. ופשוטה היא: המקלל בכל הכנויים חייב דברי ר' מאיר. וחכמים פוטרין בכנויין ממיתה שנאמר ונקב שם ה' מות יומת אלא על שם המיוחד במיתה. ועל הכנויים באזהרה. א"ר ינאי ודברי הכל.